

Diverzifikacija gospodarstva na podeželju

Delavnica II: Diverzifikacijske strategije za izboljšanja dohodka kmetijskih gospodarstev in krepitev verig vrednosti

Program: Delavnica 1

08:45–09:15 – registracija in kava

09:15–11:00 – **Uvodni pogledi** (moderator Emil Erjavec)

– kratko o projektu in namenu (Emil Erjavec)

1. *Diverzifikacija dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu in verige vrednosti – teoretični koncept in izživi*: izr. prof. dr. Luka Juvančič (UL BF)
2. *Digitalizacija in diverzifikacija kmetijstva*: Daniel Copot (DIH Agrofood)
3. *Diverzifikacija dejavnosti na kmetijah – pogled KGZS*: Andreja Krt (KGZS)
4. *Trženje okoljskih storitev in diverzifikacija kmetijstva*: Tanja Šumrada (UL BF)
5. *Diverzifikacija na kmetijah – primeri dobrih praks*: Damjan Jerič (KGZS-M.Sobota)
6. *Vloga znanja za krepitev verig vrednosti – pogled GZS*: dr. Tatjana Zagorc (GZS-ZKŽP)
7. *Vloga združništva pri diverzifikaciji kmetijstva in krepitevi verig vrednosti*: Alenka Marjetič Žnider (ZZS)

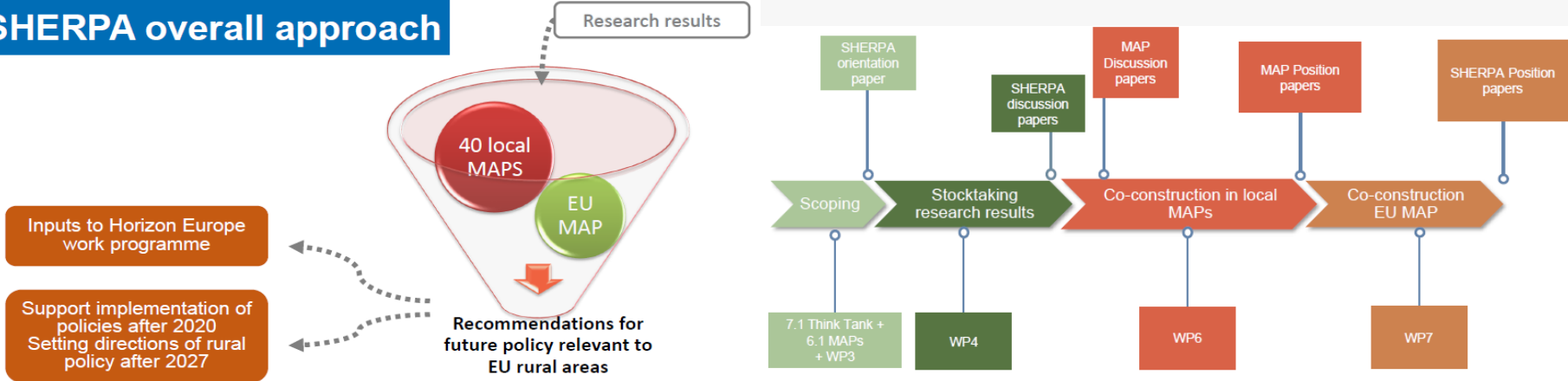
11:00–11:30 – odmor za druženje in pogostitev

11:30- 13:00 – **Vodena razprava po skupinah** – interaktivni del

13:00–13:30 – **Rezultati dela po skupinah, razprava in sinteza**

SHERPA - pristop

SHERPA overall approach

SVARUN – *Slo Venian Agricultural and R Ural Network for Dialogue*

Obdelane teme:

- **Krajinske značilnosti**
- **Vizija razvoja podeželja**
- **Diverzifikacija podeželskih gospodarstev**
(v delu)

Potencialne teme:

- Verige vrednosti in podeželje
- Podnebne spremembe in podeželje ter ohranjanje naravnih virov
- Prehranski trendi in zavržki hrane
- Digitalizacija in podeželje
- Mladi in podeželje
- Avtohtone pasme in semena
- Trajnostna živinoreja
- Učinkoviti AKIS
- Dobrobit živali
- ...

Tip deležnika	Ime deležnika
<i>Civilna družba</i>	
- NVO	DRSP
	ZSPM
	DOPPS
- Stanovska združenja	Zadružna zveza
	ZŽKP
- Kmetijske organizacije	KGZS
- ...	Sindikata kmetov Slovenije
<i>Znanost</i>	
- ...	KIS
- ...	BF UL
- ...	ZRC SAZU
<i>Odločevalci</i>	
- ...	MKGP
ZUNANJI (niso člani VDS; vabljeni glede na temo)	
- Znanost	FF, FE, FDV
- Odločevalci	SVRK, UMAR, MGRT, občine

Diverzifikacija podeželjskih gospodarstev

Diverzifikacija gospodarstva na podeželju: Diverzifikacija (t.j. povečanje raznolikosti) gospodarskih dejavnosti deležnikov podeželskega gospodarstva je pomembna za **gospodarsko rast**, izboljšanje **dohodkovnega položaja** in **zaposlitvenih možnosti** in pogosto pogoj za vitalno podeželje.

Pomembno pa vpliva tudi na **odpornost podeželja**, kar bo imelo tudi ključno vlogo pri okrevanju zaradi posledic pandemije COVID19.

Diverzifikacija, ki jo razumemo kot razpršitev dohodkovnih virov bodisi na posameznem gospodarstvu bodisi na določenem območju, je pomemben **element razvoja** kmetijstva, kot tudi nekmetijskih dejavnosti. Pri tem sta za doseganje sprememb ključna zeleni in digitalni prehod.

Cilj je osvetliti to tematiko z različnih zornih kotov in poiskati nove vzvode za krepitev procesa diverzifikacije. Zato bomo skušali izdelati **stališče** o tej temi, ki bo:

- združilo **dognanja in znanje** na tem področju z opazovanji in dojemnji ključnih deležnikov
- z namenom opredelitve **ekonomskih razvojnih možnosti**
- in iskanja bolj ciljnega in rezultatsko naravnane ter učinkovitega **spleta javnih politik**.

1. *Kateri strategije diverzifikacije podeželskega gospodarstva imajo največji potencial za zadovoljevanje potreb slovenskega podeželja?*
2. *Kako lahko javne intervencije podpirajo te strategije diverzifikacije, upoštevajoč rešitve in ukrepe, potrebne na lokalni in nacionalni ravni, ter s tem povezane posledice za širši okvir javnih politik (SKP in druge javne politike)?*
3. *Kakšne so raziskovalne potrebe in vrzeli na področju razumevanja in usmerjanja diverzifikacije podeželskih gospodarstev?*

Diverzifikacija podežljskih gospodarstev - kmetijstvo

3 osrednji fokusi razprave; iskanje novih alternativ:

- Kmetijsko gospodarstvo in kako lahko z diverzifikacijo ekonomskih aktivnosti izboljšamo blaginjo zaposlenih (dohodek, zaposlenost, zadovoljstvo, odpornost....)
- Verige vrednosti in kako lahko z diverzifikacijo povečamo individualno in skupinsko blaginjo kmetijstva
- *Horizontalno*: digitalizacija in njen prispevek k diverzifikaciji

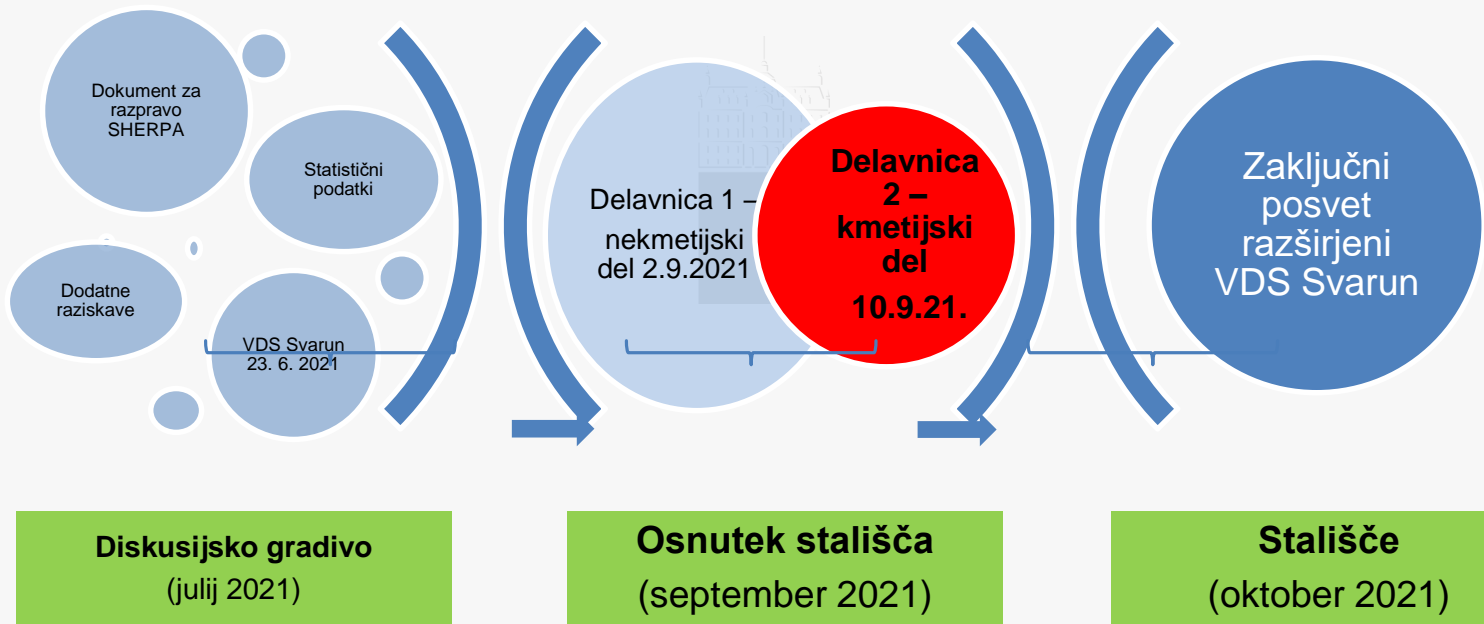
Diverzifikacija kmetijskih gospodarstev – elementi:

- Diverzifikacija kmetijske dejavnost
- Dopolnilne dejavnosti
- Nove družbeno relevantne dejavnosti vezane na trajnost (ESS, socialno podjetništvo)

Verige vrednosti in diverzifikacija:

- agro-živilske verige
- biogospodarstvo
- zadružništvo
- nove oblike sodelovanja

Kako do stališča: prilagojena Delphi metodologija

Uvodni pogledi

1. **Diverzifikacija dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu in verige vrednosti – teoretični koncept in izzivi:** izr. prof. dr. Luka Juvančič (UL BF)
2. **Digitalizacija in diverzifikacija kmetijstva:** Daniel Copot (DIH Agrofood)
3. **Diverzifikacija dejavnosti na kmetijah – pogled KGZS:** Andreja Krt (KGZS)
4. **Trženje okoljskih storitev in diverzifikacija kmetijstva:** Tanja Šumrada (UL BF)
5. **Diverzifikacija na kmetijah – primeri dobrih praks:** Damjan Jerič (KGZS-M.Sobota)
6. **Vloga znanja za krepitev verig vrednosti – pogled GZS:** dr. Tatjana Zagorc (GZS-ZKŽP)
7. **Vloga zadružništva pri diverzifikaciji kmetijstva in kreptvi verig vrednosti:** Alenka Marjetič Žnider (ZZS)

Razprava po skupinah

- A. Diverzifikacija kmetijske dejavnosti in dopolnilne dejavnosti na **kmetijskih gospodarstvih**
- B. **Verige vrednosti**, organiziranost kmetijstva in združništvo v podporo diverzifikaciji kmetijstva
- C. **Digitalizacija** in diverzifikacija kmetijstva

- I. Kakšna je vaša **vizija diverzifikacije dejavnosti** na kmetijskem gospodarstvu ali v verigah vrednosti, ki ustvarja novo dodano vrednost in kakovostna delovna mesta? (Izpostavite nove poglede, ki obetajo realne spremembe)
- II. Kaj je potrebno storiti **(UKREPI)**, da se ta vizija uresniči? Kako lahko to podpre SKP in kako se vključujejo druge politike? *(Osredotočite se lahko na eno izmed možnosti, ki se vam zdi še posebej pomembna ali dosegljiva glede na trenutne pogoje, trende, primerjalne prednosti ipd..)*
- III. Kateri so glavni **izzivi**, ki lahko pospešijo ali onemogočijo uresničenje te vizije, in kako naj jih naslovimo? *(Posebej naslovite vprašanje podatkov in razumevanja problemov, ki bi zahtevalo dodatne raziskave in analize.)*

Organiziranje

Tematsko ozadje	Moderator / Tehnična podpora	Strokovna podpora
A. Diverzifikacija kmetijske dejavnosti in dopolnilne dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih	Martin Nose/Ana Novak	Andreja Krt, Damjan Jerič Tanja Šumrada
A. Verige vrednosti, organiziranost kmetijstva in združništvo v podporo diverzifikaciji kmetijstva	Vesna Miličič/Luka Juvančič	Luka Juvančič, Alenka Marjetič Žnider Tatjana Zagorc
A. Digitalizacija in diverzifikacija kmetijstva	Doris Letina/Marija Tomšič	Daniel Copot

Postopek 1

- Udeleženci razvrščeni v skupine po prijavi, ni prehodov.
- B, C, D, E ostanejo v glavnem prostoru, A v stranskem.
- Udeležba: fizična in na daljavo.
- Moderator upravlja z računalnikom. Povezava v posebni sobi webex. Razprava s pomočjo table / Jamboard.
- Možno pisati lističe, naslove in pač razpravljati in organizirati misli.
- Udeleženci v živo lahko pišejo v svoje notesnike, tablice ali telefone, ali posredujejo ideje/lističe moderatorju.
- Pripravljene tri strani: VIZIJA, UKREPI, IZZIVI, ki ustrezajo posameznim zgoraj zastavljenim vprašanjem.
- Lahko bodo težave z zvokom za tiste na daljavo! *Opravičilo*. Nakup dodatnih mikrofonov je zamudil za nekaj ur...

Postopek 2

- Na začetku moderator predstavi pristop.
- Najprej se išče odgovore na prvo vprašanje. Udeleženci pišejo na lističe, potem predstavijo idejo in moderator zapisuje in vključi ideje na tablo v aplikaciji..
- Ko vsi predstavijo, se poskuša skozi razpravo sintetizirati temeljno sporočilo skupino.
- V drugi polovici namenjenega časa se pristopi k iskanju odgovorov na drugo in tretje vprašanje na enak način.
- Na koncu še zaključna razprava, dogovor o poročevalcu in kaj naj ta najbolj izpostavi na skupni predstavitvi rezultatov delavnice in sklepni razpravi.
- Časa 70 min (25-20-15-10 min)

Sklepna razprava

- Poročanje skupin A, B, C (s pomočjo Jamboarda ali brez): E.Erjavec
- Sinteza (L. Juvančič)
- Zaključek in povabilo na sklepno delavnico

